

הגדלת היתרון התחרותי של ישראל בהשקעות, צמיחת חברות והתרחבות חברות בינלאומיות בענף ההייטק, על ידי מתן ודאות והסרת חסמים במיסוי

מחליטים

בהמשך להחלטת ממשלה מס' 1294 מיום 14 בינואר 2024 שעניינה "תכנית להאצת ענף ההייטק ולשימור מעמדה של ישראל בחזית החדשנות העולמית", ולנוכח החשיבות שרואה הממשלה בשימור היתרון התחרותי והאטרקטיביות להשקעות בענף ההייטק, צמיחת חברות ישראליות, והרחבת פעילותן של חברות רב-לאומיות, ומתוך רצון להאיץ את ענף ההייטק ביום שאחרי המלחמה:

1. להנחות את שר האוצר לתקן את פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן – הפקודה), בהתאם לעקרונות הבאים:
 - א. במטרה להסיר חסמים למיזוגי חברות, לתקן את סעיפים 103ג(6)(א) ו-103ג(6)(ב) לפקודה, כך שבמכירת זכויות בחברה מעבירה אגב מיזוג, ובהעברת נכסי חברה מעבירה או התחייבויותיה לחברה קולטת אגב מיזוג, יתאפשר מיזוג לפי סעיף 103, ובלבד –
 - 1) שסך הזכויות של כלל בעלי הזכויות בכל אחת מהחברות המשתתפות במיזוג במועד המיזוג הוא לפחות 5% משווי השוק של הזכויות בחברה הקולטת במועד האמור, במקום 10% כקבוע כיום, וכן בהתאמה כאשר שווי השוק של כל אחת מהחברות המשתתפות במיזוג לא יעלה על פי תשעה עשר משווי השוק של חברה אחרת המשתתפת במיזוג, במקום פי תשעה כקבוע כיום בסעיף;
 - 2) שניתן לכך אישור מנהל רשות המסים, אשר יבחן את עמידת החברות בסעיף 103ג(1) לפקודה.
 - ב. במטרה לפשט הליכי מיזוג בין חברות על דרך של החלפת מניות מכוח סעיף 103 לפקודת מס הכנסה, לתקן בסעיף 103 האמור את סעיף (2) להגדרה "מיזוג" כך שיראו "מיזוג" לעניין פקודת מס הכנסה בהעברה של 51% מן הזכויות בחברה הנעברת לחברה אחרת, במקום 80% כיום, ומבלי לגרוע מיתר התנאים הקבועים בהגדרה האמורה.
 - ג. במטרה לאפשר מכירת זכויות והקצאתן ביתר קלות לאחר ביצוע שינוי מבנה כהגדרתו בפקודה, ולאפשר ביצוע מגוון רחב יותר של שינויי מבנה, לבטל את המגבלות האמורות בסעיפים 103ג(8), 104א(1)(א), 104ב(1)(א), 104ב(1)(ג), 104ב(1)(ו)(א), 104ג(4)(א) ו-105ג(7)(א) לפקודה בדבר האיסור להפחית את סך הזכויות המוחזקות בידי בעלי הזכויות בחברות המשתתפות בשינוי מבנה משיעור של 25% למשך התקופה הנדרשת כהגדרתה בסעיף 103.
 - ד. במטרה להקל על חברות לגייס משקיעים לאחר ביצועם של שינויי מבנה שבמהותו מהווה הפרדה בין פעילויות שונות, לתקן את סעיפים 104א(1)(ב), 104ב(4)(א) ו-105ג(14)(א) לפקודה, כך שתבוטל החובה להשלמת בניית בניין על אותה קרקע בתוך 5 שנים ממועד ההעברה.
2. במטרה לעודד השקעות במשק הישראלי, ככלל, ובפרט במגזר הטכנולוגיה, לתקן את פקודת מס הכנסה ואת חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, כמפורט להלן:
 - א. להסמיך את שר האוצר –
 - 1) לקבוע כי ריווח מהשקעה בנכס פיננסי מהסוג שייקבע, על ידי משקיעים החייבים במס לפי הפרק הראשון לחלק ב', יראוהו כחייב במס לפי חלק ה' לפקודה, והכל לפי התנאים שיקבע השר, לרבות קביעת תנאים שונים לשותפים שונים בשותפות;
 - 2) לקבוע כי על דמי הצלחה של שותף כללי תושב ישראל בקרן השקעות מסויימת בשל השקעה בנכס פיננסי מהסוג אשר יקבע, יחול מס בשיעור של 32%. לעניין סעיף זה, "דמי הצלחה" – החלק שלו זכאי שותף כללי ברווחי הקרן, למעט החלק שלו הוא זכאי בתמורה להשקעתו הכספית בקרן.
 - ב. לתקן את סעיף 97 כך שהפטור מהמס על רווח הון בסעיף האמור יחול אף אם רווח ההון הוא במפעל קבע בישראל, ובלבד שהרווח נצמח לתושב חוץ ממכירת נכס פיננסי כפי שהוגדר על ידי השר לפי סמכותו בפסקה 2(א) לעיל;
 - ג. שר האוצר יפרסם, תוך 60 יום מיום תיקון החוק, תקנות מכוח הסמכות שתוקנה לו לפי סעיף 2(א) לעיל.

ד. לקבוע כי על דמי הצלחה של שותף כללי בקרן השקעות מסוימת בשל השקעה בנכס פיננסי מהסוג אשר יקבע, יחול פטור ממס ערך מוסף.

3. במטרה להגדיל את היתרון התחרותי של ישראל בפני קבוצות טכנולוגיות רב-לאומיות (להלן – **הקבוצה או הקבוצות**), על ידי הגדלת הוודאות המיסיית, לרשום את הודעת מנהל רשות המיסים כי יפרסם, בהתייעצות עם אגף התקציבים, אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר והרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית, בתוך 60 יום, חוזר מס הכנסה אשר יגדיר את שיטת תמחור הפעילות של מרכזי מחקר ופיתוח מסוימים השייכים לקבוצות הפועלות בישראל, בהתאם לעקרונות הבאים:
- א. החוזר יכלול "מסלול ירוק" על בסיס דיווח עצמי של הקבוצות;
- ב. החוזר יגדיר כי במסגרת המסלול הירוק, שיטת המיסוי תהיה בטווח רווח קבוע וחד צידית בגין מתן שירותי הפיתוח;
- ג. התנאים שיפורטו בחוזר יהיו תנאים מדידים וכמותיים וייקבעו בהתאמה להנחיות ה-OECD.

דברי הסבר

רקע כללי, נתונים כלכליים ותקציב

דו"ח "תרומות ענף ההייטק להכנסות המדינה" שפורסם ע"י אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר והרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית בשנת 2024, מצביע על כך שההייטק הוא אחד הענפים המרכזיים במשק. כך, הענף היה אחראי על 20% מהתוצר ב-2023, 53% מהייצוא ועל כ-36% מתשלומי מס הכנסה משכר. בנוסף, ענף זה היה אחראי לכ-40% מהצמיחה בתוצר המדינה בשנים 2018-2023. כמו כן, ענף ההייטק בישראל הוא תחרותי בקנה מידה עולמי: בשנת 2021 שיעור ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח כאחוז מהתמ"ג עמד על 5.6% המהווים כ-88 מיליארד שקלים. מדובר בשיעור ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח הגבוה ביותר מבין מדינות ה-OECD.

לאור תמורות בשווקים ואתגרים גלובליים ובהם משבר הקורונה ומלחמת רוסיה-אוקראינה שהובילו ללחצים אינפלציוניים ועלייה בריבית חסרת הסיכון, לצד תמורות בשוק המקומי, כגון חקיקה הנוגעת למערכת המשפט ומלחמת "חברות ברזל", החל מהמחצית השנייה של שנת 2022 ולאחר שנת שיא בהייטק העולמי בשנת 2021, ענף ההייטק חווה ירידה משמעותית בהשקעות הון סיכון בחברות הייטק עד לשפל של כשבעה מיליארד דולר בשנת 2023 (בדומה לרמות הגיוס של השנים 2018-2019).

מזה חצי שנה שצוות משרדי הכולל נציגים מרשות המיסים, אגף התקציבים ואגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר, בשיתוף רשות החדשנות, נפגש עם בכירי תעשיית ההייטק, במסגרת שולחנות עגולים שנערכו עימם, במטרה לגבש חבילה של צעדי מיסוי שנועדו לשפר את הסביבה העסקית עבור חברות ומשקיעי הייטק, וכך להגדיל את ההשקעות בתעשייה ואת צמיחת האקוסיסטם (להלן – **השולחנות העגולים**). במסגרת השולחנות העגולים עלה כי הוודאות המיסיית בישראל היא נמוכה, ומרתיעה חברות ומשקיעים רבים. מטרת העל בצעדים שיובאו להלן היא לסייע בחיזוק הסביבה העסקית בישראל, ובפרט, בדיני המס החלים בה. לפיכך, הצעדים ממוקדים ביצירת משטר מס אטרקטיבי לחברות ולמשקיעים בתעשיית ההייטק, בעיקר על ידי הגדלת הוודאות המיסיית שנובעת מפעילותם בישראל. זאת, מתוך ההבנה כי ככל שדיני המיסוי בישראל יהיו אטרקטיביים, ודאיים ויציבים, חברות ומשקיעים ישגשו ויגדילו את תעשיית ההייטק בישראל.

סעיף 1

שינויי מבנה, ביניהם רכישות, מיזוגים ושינויי מבנה נוספים הם חלק בלתי נפרד מקיומה של תעשיית ההייטק. שינויי מבנה נפוצים, כגון מיזוג על ידי החלפת מניות, רכישה במזומן או שילוב של השניים, מאפשרים לחברות קטנות להתמזג לחברות גדולות ולהמשיך להתפתח, וכן מאפשרות צמיחה והתפתחות לחברות המחפשות להרחיב את תחום והיקף פעילותן. כיום, ישנן הטבות מיסוי הניתנות בביצוע שינויי מבנה, כגון פטור ממיסוי בעת שינוי המבנה בעמידה בתנאים מסוימים. הטבות אלו משפיעות על היקף וכמות שינויי המבנה המבוצעים בתעשיית ההייטק, שמושפעים

בצורה ישירה מגובה המיסוי שעל החברה הרוכשת והנרכשת לשלם בביצוע שינוי המבנה. לפיכך, מוצע להנחות את שר האוצר לקדם תיקון חקיקה לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן – פקודת מס הכנסה) כמפורט:

סעיף 1(א)

כבר כיום, לאור החשיבות בעידוד שינויי מבנה, החוק מתיר לדחות את אירוע תשלום המס בעת ביצוע מיזוג סטטוטורי או מיזוג בדרך של החלפת מניות, שבו שווי החברות המתמזגות הוא ביחס של עד 9:1, כלומר שווי השוק של החברה הנקלטת (הנעברת/המעבירה) הוא לכל הפחות 10% משווי החברה הקולטת. הסביבה המקרו-כלכלית העולמית בשנים האחרונות הציבה בפני חברות רבות קשיי מימון, שהפחיתו את קצב שינויי המבנה וייקרו את עלותם היחסית. לאור האמור, מוצע לתקן את פקודת מס הכנסה כך שיחס הגודל בין החברות המתמזגות בעת ביצוע מיזוג סטטוטורי או באמצעות החלפת מניות יהיה פטור מאירוע המס בעת הפעולה ביחס לחברות שהיחס ביניהן הוא עד 19:1 (כלומר, שווי השוק של החברה הנקלטת הוא לכל הפחות 5% משווי החברה הקולטת), וזאת באישור מנהל, על מנת למנוע ניצול לרעה של הקלה זו. יובהר כי בנוגע לחברות ששוויין הוא ביחס של עד 9:1, כפי הדין הקיים, לא יחול שינוי ואין צורך באישור מנהל במקרים בהם לא היה צורך עד כה. במקביל, תתאים רשות המיסים את המסלולים הירוקים לביצוע מיזוגים לפי יחס הגודל המעודכן של 19:1.

סעיף 1(ב)

במסגרת מיזוגים בין חברות, החברה הנעברת מעבירה את מירב מניותיה, בהתאם לאחוז מסוים שהוגדר בחוק ובעבור תמורה מסוימת, לידי החברה הקולטת. כיום, הגדרה מס' 2 בחלק ה'2 בפקודת מס הכנסה מגדירה את פעולת המיזוג כפעולה שבה סך הזכויות שצריכה חברה נעברת להעביר לחברה קולטת על מנת שפעולה זו תיחשב כמיזוג הוא 80%. מצב זה מקשה על יכולתן של חברות מסוימות לבצע מיזוג, עקב הגדלת העלות לביצוע עסקה מסוג זה, שכן על החברות להחליף ביניהן אחוז גדול יותר מהשליטה בחברה, ובנוסף מייצר מורכבות, המשתקפת לא פעם בהסכמי המיזוג, שנוצרת מאי-ההתאמה בלשון החוק בין הדרישה לבעלות של 80% לצורך ביצוע מיזוג ובין שיעור בעלות של 51% הנדרש לצורך שליטה בחברה בדין בישראל. לאור זאת, מוצע לתקן את שיעור האחזקה הנדרש בחברה הנעברת על מנת להיות בעל השליטה בה, כך שיעמוד על 51%.

סעיף 1(ג)

במסגרת שינויי מבנה, החוק קובע כי לאחר ביצוע פעולת שינוי המבנה, נדרשים בעלי המניות בחברות שביצעו את שינוי המבנה להחזיק במשך שנתיים בשיעור של לפחות 25% מסך המניות בחברה הקולטת, על מנת שפעולה זו תוכר כשינוי מבנה פטור ממס. מצב זה מייצר תמריץ שלילי לביצוע שינויי מבנה, כיוון שבעלי הזכויות בחברה הקולטת 'כלואים' במשך שנתיים ביחס למימוש זכויותיהם, שכן מימושן יביא לחיוב כל עסקת שינוי המבנה במס. דרישה זו עשויה להביא לעתים לדחייה בביצוע עסקאות במניות החברה הקולטת ולעתים אף למנוע אותן לחלוטין, והחברות עשויות להיתקל בקשיים בגיוס משקיעים לאחר המיזוג, בשל הדרישה לשמור על אחוזי החזקה. לאור זאת, ובמטרה להסיר חסמים מביצוע שינויי מבנה בין חברות, מוצע לבטל את התנאי המחייב את בעלי הזכויות בחברות המשתתפות בשינוי מבנה להחזיק בזכויות בשיעור של לפחות 25% ממניות החברה הקולטת במשך שנתיים על מנת שהפעולה תיחשב כשינוי מבנה פטור ממס בעת ביצועו.

סעיף 1(ד)

חברות רבות, ובכללן חברות רבות בענף ההייטק, מחזיקות גם בנכסי מקרקעין הנמצאים בבעלות החברה. חברות המעוניינות לבצע הפרדת פעילות באמצעות פיצול או העברת נכסים לצורך גיוס משקיעים המעוניינים רק באחת מפעילויותיה, נאלצות להפריד בין הפעילויות. במקרים בהם בין נכסי החברה נכללת קרקע, והחברה אליה הועברו הנכסים היא בגדר איגוד מקרקעין לפי חוק מיסוי מקרקעין התשכ"ג-1963, נדרשת החברה להשלים בניית מבנה על

הקרקע בתוך 5 שנים ממועד שינוי המבנה. מצב זה מייצר קושי עבור חברה אשר ביצעה את הפרדת הנכסים ולא הספיקה מסיבות שונות להשלים את הבנייה על נכסי המקרקעין שבבעלותה, ועתה תחויב במס על פעולת הפרדת הנכסים. כתוצאה מכך, חברות רבות עשויות להימנע מהפרדת נכסי המקרקעין שלהן, מה שמצמצם את היכולת והמוטיבציה של משקיעים רבים לבצע השקעות בחברות אלו. לאור זאת, ובמטרה להסיר חסמים להשקעות בחברות הייטק, מוצע לבטל את התנאי המחייב חברה להשלים בנייה תוך 5 שנים בנכסי מקרקעין שהועבר אליה על מנת ששינוי המבנה שבו בוצעה הפרדת נכסים יהיה פטור ממס.

סעיף 2

במצב המשפטי הקיים, ככלל, לתושב חוץ קיים פטור ממס על רווחי הון הנובעים ממימוש ניירות ערך בחברות ישראליות או הקשורות לישראל, וזאת מכח סעיפים 97(ב2) ו-97(ב3) לפקודת מס הכנסה או מכוח אמנות מס. פטורים אלה מותנים בכך שפעילות ההשקעות אינה מגיעה לכדי עסק, ואם מדובר ברווח הון, שרווח ההון לא מיוחס לפעילות של "מפעל קבע" שיש לתושב החוץ בישראל. כאשר מבוצעת פעילות מאורגנת בישראל של השקעות (לרוב באמצעות נציגות ישראלית אשר מנהלת את השקעות תושב החוץ או שמנהלת קרן השקעות ששותף בה תושב החוץ), הרווח הנובע ממימוש ההשקעות נחשב כרווח המגיע לכדי עסק, או לחלופין נחשב כרווח הון המיוחס למוסד קבע של משקיע החוץ בישראל. לפיכך, תושבי חוץ כאמור לא זכאים לפטור כאמור הקבוע בחוק. אי מתן פטור יוצר חסם להשקעות בישראל, ובפרט השקעות על ידי תושבי חוץ, שמסיטים השקעות או נמנעים מביצוע השקעות באמצעות גופים שונים לאור חוקי המס הקיימים.

יצוין, כי בהתאם לדין הקיים כיום סעיף 16א לפקודת מס הכנסה קובע ששר האוצר רשאי להורות על החזרת מס, כולו או מקצתו, לאדם שאינו תושב ישראל, אם סכום המס שאותו אדם שילם בישראל עולה על הסכום שהותר לו, בגלל תשלום זה, בארץ מושבו הקבוע כזיכוי מן המס שחל באותה ארץ על הכנסתו שהושגה או שנקבעה בישראל. סמכות זו הואצלה למנהל רשות המסים, ומנהל רשות המסים שחל באותה ארץ על הכנסתו שהושגה או שנקבעה בישראל. סמכות קשר לסיווג ההכנסה, ובלבד ותושב החוץ מפיק את הכנסתו באמצעות קרן השקעות אשר תנאיה ותנאי השקעותיה תואמים את מדיניות המנהל למתן פטורים להכנסות כאמור. כיום, המנהל מקנה את הזכאות לפטור כבר במועד ההשקעה, וזאת באמצעות מתן אישור מקדמי לקרנות ההשקעה שצפויות לנצל את הפטור. עם זאת, במצב זה ישנו חוסר ודאות מהותי עבור תושבי חוץ הנוצר מהאילוץ לקבל את אישור המנהל, וכן התנאים הקיימים מצמצמים את היקף המשקיעים הזכאי לפטור.

לאור זאת, מוצע בסעיפים להלן לקבע בחוק את הודאות המיטויות בעניין זה עבור המשקיעים, וכן להרחיב את המשקיעים הזכאים לפטור ביחס למצב כיום, כך שלא יידרשו לפנות למנהל לצורך קבלת פטור ממס לפי הסמכות בסעיף 16א האמור. בהקשר זה יובהר, כי אין הכוונה לפגוע בסמכות הנתונה לפי סעיף 16א האמור, וקביעת הסדר במקרים אלה נועדה לייצר ודאות למשקיעים בחברות טכנולוגיות, ולא לייצר הסדר שלילי לגבי השקעות אחרות אשר יכול וינתן להם הפטור לפי סעיף 16א.

סעיף 2(א)

2(1)

כאמור לעיל, בישראל מתן הפטור לתושב זר ממס על רווחי הון מותנה בשני תנאים, כשהראשון הוא שההכנסה היא אכן הונית. עם זאת, למדינה יש תועלת אף בעידוד של השקעה בישראל על ידי סוגים שונים של משקיעים: משקיעים מקצועיים, אשר השקעות בחברות טכנולוגיות היא עיסוקם; משקיעים שאינם משקיעים מקצועיים, אשר אינם משקיעים בישראל בשל החשש שהכנסתם תיחשב כהכנסה מעסק ועל כן כזו שאינה זכאית לפטור; ומשקיעים בשותפויות השקעה שאינם משתתפים בניהול של השותפות, אשר לעתים נדרשים לשלם מס בישראל על מימוש השקעתם מכיוון שסיווג סוג ההכנסה נעשה ברמת השותפות. היעדר הודאות באשר לסיווג סוג ההכנסה, שמשפיעה על שיעור המס, מהווה חסם להשקעות של משקיעים רבים מהסוגים המפורטים לעיל. לאור זאת, מוצע בתת-סעיף זה לתקן את פקודת מס הכנסה כך ששר האוצר יוכל לקבוע בתקנות שיפרסם כי הכנסה של סוגי משקיעים בנכס פיננסי שהשר קבע בתקנות תיחשב הכנסה הונית. בתקנות ייקבעו נכסים פיננסיים שהשקעה בהן מייצרת ערך לישראל כדוגמת

השקעה במניות של חברות טכנולוגיות וזאת לצורך תמיכה בענף ההייטק. בנוסף, מוצע כי בתקנות יתאפשר לקבוע הוראות שונות למשקיעים שונים בשותפות לפי מידת מעורבותם בהשקעות השותפות או לפי מאפיינים שונים שלהם. (2)2

”דמי הצלחה” הוא המונח המקובל בישראל לתיאור התגמול אשר נהוג להעניק לשותף הכללי (נקרא גם: שותף מנהל), המנהל את קרן ההשקעה, בתמורה ל”הצלחתו”, כלומר מכירת החברה שבה השקיעה הקרן (אקזיט) ברווח העולה על סכום מסוים שנקבע בהסכם הקרן. כיום, עמדת רשות המסים היא כי ההכנסה מדמי הצלחה היא הכנסה מעסק, אך עם זאת מיסוי דמי הצלחה של שותף בקרנות השקעה נעשה לפי הסדרים המבוססים בין השאר בחוזר מס הכנסה מספר 9/2018. לצורך עידוד השקעות, והגברת הוודאות עבור השותפים המנהלים, מוצע לאפשר לשר לקבוע כי הכנסה המיוחסת לשותף מנהל בשל זכאותו לדמי הצלחה מתוך רווחי קרן שמקורם בהחזקת נכס פיננסי מהסוג אשר קבע, תחויב במס בשיעור 32%.

סעיף 2(ב)

כפי שנכתב לעיל, בישראל מתן הפטור לתושב זר ממס על רווחי הון מותנה בשני תנאים, כשהשני הוא אי קיומו של מפעל קבע שסייע בהפקת הרווח. בסעיף זה, מוצע לתקן את פקודת מס הכנסה כך שהשקעותיו של תושב זר יהיו פטורות ממס רווח הון אף אם רווח ההון הוצמח באמצעות מפעל קבע, וזאת בכפוף לכך שההשקעות הן בנכסים פיננסיים שנקבעו לפי הסמכות שתיתן לשר לפי סעיף א(1).

סעיף 2(ג)

בסעיף זה מוצע כי שר האוצר יקבע תקנות תוך 60 יום, מכוח הסמכות הנתונה לו בסעיף 1 האמור.

סעיף 2(ד)

כפי שנכתב בדברי ההסבר לתת-סעיף (2) לעיל, כיום ”דמי הצלחה” של השותף הכללי בקרן ההשקעה ממוסים בהתאם להסדר הקבוע בחוזר מס הכנסה מספר 9/2018. במסגרת התיקונים המוצעים לעיל שמטרתם לייצר ודאות עבור השותפים המנהלים על שיעור המס אותו ישלמו על הכנסותיהם, ולאור התיקון המובא בתת-סעיף (2) שקובע את שיעור המס על דמי הצלחה בגובה 32%, ובמטרה לעודד השקעות של שותפים מנהלים בישראל, מוצע לקבוע כי על דמי הצלחה של שותף מנהל בקרן השקעות, אשר נובעים מהשקעה הנכס פיננסי מהסוג שייקבע, יחול פטור ממס ערך מוסף (מע”מ).

סעיף 3

לחברות רב לאומיות הפועלות בישראל חשיבות רבה ותרומה משמעותית לתעשייה. חברות אלו מהוות מקור תעסוקה משמעותי וכן מהוות כר פורה לידע המסייע לצמיחתן של חברות ישראליות רבות הן על ידי יזמים היוצאים מחברות אלו ומקימים חברות הזנק חדשות והן על ידי עובדים ומנהלים בעלי הכשרה המשתלבים בחברות ישראליות קיימות. נכון לשנת 2024 פועלות בישראל כ-515 חברות רב-לאומיות המעסיקות קרוב ל-90 אלף עובדים. החברות הרב-לאומיות בישראל פועלות כיום בשני תחומים עיקריים: תוכנה ושבבים. בחברות בתחומים אלה מועסקים כ-72% מסך כל העובדים בחברות הרב-לאומיות. תחום מדעי החיים מרכז כ-10% מהעובדים ו-8% מועסקים בחברות בתחום התקשורת. מפאת גודלן והתפרסות פעילותן של חברות אלו על פני מדינות רבות, חברות אלו מנהלות את מדיניות תשלומי המס שלהן בצורה גלובלית, בוחנות אותה בתחרות עולמית ותוך השוואה למדינות העולם השונות, תוך שהן מתמחרות סביבה עסקית יציבה, בייחוד במיסוי, כגורם מרכזי בפעילותן ובשיקוליהן. בישראל, רשות המיסים קובעת את שיטת התמחור לקביעת בסיס המס של חברות רב-לאומיות ע”פ עקרונות מחירי ההעברה של ה-OECD. מנעד השיטות לתמחור נע בין שיטה חד צדדית המאפיינת מתן שירותים (הדומה לקבלן משנה) (COST PLUS), לבין שיטה דו צדדית המאפיינת מרכיב של חלוקת רווחים (PROFIT SPLIT). פעילותם של מרכזי הפיתוח של החברות הגלובליות הגדולות בישראל שאינן מרכזות תחתן קניין רוחני, נוטה יותר לעבר מנגנון התמחור החד צידי המאופיין בעיקר בשיטת העלות ומרווח (COST PLUS). יחד עם זאת, מאחר ועקרונות ה-OECD – אשר רשות המסים פועלת

לפיהם – אינם מפרטים מבחנים כמותיים חד-חד ערכיים אלא נותנים עקרונות וכללים איכותיים לקביעת שיטת התמחור, נוצרת אי וודאות משמעותית בדבר שיטת התמחור המתאימה לפעילותו של מרכז מו"פ בישראל. במסגרת השולחנות העגולים שערכנו וכן במסגרת עבודת רשות המיסים עלה כי חברות גלובליות שפועלות בישראל, חוששות משינוי שיטת התמחור במסגרת שומה וכן מגישה נוקשה שתביא לייחוס רווחים לישראל ותמחור מרכזי הפיתוח בשיטה שאינה חד צידית. כיום, רשות המיסים מאפשרת הליכים של החלטות מיסוי מקדמיות ובילטרליות עבור כל חברה, כאשר לאור המורכבות של התהליכים והטיפול הספציפי בכל חברה, החלטות המיסוי אורכות זמן ניכר העולה על שנה. לאור האמור, מוצע כי רשות המיסים תפרסם בתוך 60 יום חוזר מס הכנסה אשר יפרט את תנאיו של "מסלול הירוק" בשיטת COST PLUS. מטרת המסלול הירוק לייצר ודאות לקבוצות רב לאומיות שפעילותם המרכזית הינה מחוץ לישראל, ונוכחותם בישראל נובעת בעיקר כתוצאה מרכישות והפעלת מרכזי מו"פ, ולהגן עליהם מפני טענות של חלוקת רווח או זכאות ל"בעלות כלכלית". במסלול הירוק יפורטו מבחנים כמותיים פשוטים ומדידים שיכוונו לקבוצות רב-לאומיות אלו, ויאפשרו להן לדווח כי הן עומדות במבחנים שייקבעו, על בסיס הצהרה עצמית כלומר ללא צורך באישור מנהל. יובהר, כי המבחנים לא ייצרו תמריצים שליליים עבור החברות להוצאת הון אנושי או פעילות מישראל.

תקציב
אין.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
החלטת ממשלה מס' 1294 מיום 14 בינואר 2024, שעניינה "תכנית להאצת ענף ההייטק ולשימור מעמדה של ישראל בחזית החדשנות העולמית".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנת 2025.